

Utrecht, 21 april 2023

Betreft: internetconsultatie wetsvoorstel onderwijshuisvesting.

Graag maak ik van de mogelijkheid gebruik om vóór 1 mei 2023 namens SPO Utrecht, één van de grote schoolbesturen in ons land, op individuele basis te reageren op het voorgestelde wetsvoorstel rondom onderwijshuisvesting.

Het is bekend dat ook de PO-Raad een reactie voorbereidt en die vóór 31 mei 2023 naar u toestuurt. Ik heb er alle vertrouwen in dat de belangen van het onderwijs door de PO-Raad zullen worden behartigd en ik sluit me dan graag op voorhand aan bij de reactie van de PO-Raad.

Wij zijn in de gelukkige omstandigheid om onderdeel te zijn van de stad Utrecht. Al sinds 2005 is er door de Utrechtse schoolbesturen en de gemeente al een voorloper van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld en van kracht: het masterplan (2006-2015), het Meerjarenperspectief Onderwijshuisvesting (MPOHV; 2016-2025) en nu in wording het IHP voor de periode 2026-2040, met steeds een scope van vier jaar. Utrecht loopt daarin voorop, net als zij dat vanaf 2006 heeft gedaan voor de aanpak van het binnenmilieu in Utrechtse schoolgebouwen. Ook renovatie van schoolgebouwen is in Utrecht al een aan te vragen voorziening waarbij budgetten voor renovatie gelijk zijn getrokken aan de budgetten voor nieuwbouw. Dat komt niet alleen de kwaliteit van onze schoolgebouwen ten goede, maar draagt ook bij aan een duurzame en circulaire samenleving. Sinds een aantal jaren zijn ook de normbedragen in Utrecht opgehoogd met – destijds – 42,6% vanuit de BDB-index.

Het opstellen van een verplicht IHP in de gemeente Utrecht is dan ook een voor de hand liggende gebeurtenis. Sterker nog: wij hebben de aftrap inmiddels gehad en zijn vol enthousiasme begonnen met de voorbereidingen. De wettelijke verplichting voor het vaststellen van een IHP en de werkwijze rondom renovatie zijn in lijn is met de huidige werkwijze in Utrecht. Dat ondersteun ik daarom ook.

De opheffing van het investeringsverbod was te verwachten. Het baart mij echter ook zorgen. Investeren in ‘stenen’ betekent dat er keuzes worden gemaakt voor het investeren in ‘onderwijs’. Daar moet zorgvuldig naar worden gekeken en er moeten bij aanvang goede en verantwoorde keuzes worden gemaakt. Ik ben het er mee eens dat het een belangrijke voorwaarde is voor het geven van goed onderwijs.

Opheffen van het investeringsverbod moet niet leiden tot nog meer discussie over de eigen bijdrage van scholen bij (ver)nieuwbouw/renovatie. Dat laatste moet echt goed worden vastgelegd, anders geeft dat zeker weer aanleiding tot tijdrovende discussies en leidt dit tot interpretatieverschillen. De bekostiging inzake huisvesting moet dan ook wel op orde worden gebracht.

Binnen SPO Utrecht wordt op dit moment hard gewerkt aan de opstelling van een MJOP die voldoet

aan de regels van de accountancy (de RJ-regeling). Ook dat is een belangrijke voorwaarde voor het goed organiseren van ons eigen onderwijsvastgoed.

Belangrijk punt van aandacht is wel dat de werkingsduur van een MJOP vaak langer is dan die van een IHP. Dat kan onduidelijkheid creëren en een goede visie op ontwikkeling van vastgoed in de weg staan. Bovendien: wanneer kies je voor vernieuwbouw/renovatie en wanneer voor renovatie? Ook daar is meer duidelijkheid gewenst.

Dat de zorg voor een goed binnenmilieu (ik spreek liever van 'binnenmilieu' dan van 'binnenklimaat') bij schoolbesturen ligt, lijkt voor de hand te liggen. Daaraan wil ik wel de voorwaarde verbinden dat daarmee bij de bekostiging van scholen voor het onderhouden van de gebouwen, rekening wordt gehouden. De zorg voor een goed binnenmilieu ligt bij gemeente daar waar het nieuwbouw/renovatie betreft. Schoolbesturen kunnen de zorgplicht voor een goed binnenmilieu bij bestaande bouw niet dragen. Daar zouden voldoende extra middelen tegenover moeten staan. Zowel voor de eerste implementatie van mechanische ventilatie als de kosten voor correct onderhoud en exploitatie.

Schoolgebouwen moeten bij oplevering van een renovatie of nieuwbouw voldoen aan Frisse Scholen Klasse B. Daarna wordt het een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen.

Onderwijskundige vernieuwing in schoolgebouwen komt regelmatig voor. In een aantal gevallen zelfs voordat er sprake is van (vervangende) nieuwbouw of renovatie. Dat heeft te maken met wijzigingen in aanpak, onderwijskundige visie, verandering van schoolgrootte en dergelijke.

Daarin voorziet de wet niet. De kosten, vaak aanzienlijk, zijn voor rekening van het schoolbestuur.

Deze kosten worden niet gedekt vanuit een aan te vragen voorziening.

Het zou positief zijn als daarvoor door het schoolbestuur en de gemeente naar oplossingen kan worden gezocht zonder daarbij het onderwijs financieel te belasten.

Tenslotte: scholen zijn de maatschappelijke etalages van een stad, een wijk, een dorp. Dáár moet je laten zien hoe we als samenleving moeten omgaan met datgene wat de aarde ons te bieden heeft.

Dit vereist een fatsoenlijke aanpak op het gebied van duurzaamheid en circulariteit en bewust energieverbruik. Niet alleen vanuit het exploitatiebelang van de scholen, maar vooral ook als voorbeeldfunctie voor de vele bezoekers van onze schoolgebouwen.

Ik wens u veel succes toe bij de invoering van de nieuwe wetgeving en hoop dat de vele reacties vanuit de internetconsultatie zullen bijdragen aan een verbeterde kwaliteit van de wetgeving en draagvlak in de sectoren die het betreft.

Met vriendelijke groet,

Anko van Hoepen
Voorzitter College van Bestuur
Stichting openbaar Primair Onderwijs Utrecht (SPO Utrecht)